

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Маріупольської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 45
Маріупольської міської ради
Донецької області
_____ О.В.Асланова

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Маріупольської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 45
Маріупольської міської ради
Донецької області
на 2021/2022 навчальний рік

СХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
Маріупольської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 45
Маріупольської міської ради
Донецької області
(протокол від 11.06.2021 р. № 7)

Маріуполь, 2021

Зміст

1. Призначення школи та засоби його реалізації	3
2. Опис моделі випускника школи	4
3. Цілі та задачі освітнього процесу школи	15
4. Навчальний план та його обґрунтування	16
4.1. Освітня програма початкової школи	20
4.2. Освітня програма 5-9 класів	24
4.3. Освітня програма 11 класу	30
4.4. Освітня програма при організації інклюзивною формою навчання.....	31
5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій	33
6. Показники (вимірники) реалізації освітнього процесу.....	34
7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.....	39
8. Структура навчального року	40

Розділ 1

Призначення школи та засіб його реалізації

Маріупольська загальноосвітня школа I-III ступенів № 45 Маріупольської міської ради Донецької області – заклад загальної середньої освіти з українською мовою навчання, який надає освітні послуги по отриманню повної загальної середньої освіти.

Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Завдання школи полягає у формуванні компетентної людини, адже найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями.

Пріоритетного значення в розбудові нової школи набуває завдання формувати в учнів систему загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). У центрі освіти сьогодні перебуває виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- читання з розумінням;
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово;
- критичне та системне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- творчість, ініціативність;
- вміння конструктивно керувати емоціями;
- вміння оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми;
- здатність співпрацювати з іншими людьми.

У відповідності до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів освітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта тривалістю чотири роки;

II ступінь - базова середня освіта тривалістю п'ять років;

III ступінь – профільна середня освіта тривалістю два (три) роки.

Основним засобом реалізації призначення закладу загальної середньої освіти є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг;
- надання учням можливості здобувати позашкільну освіту.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;

- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Отже, місія навчального закладу: реалізація освітніх запитів суспільства й вимог держави в галузі освіти, забезпечення якості освіти у створеному на засадах сталого розвитку середовищі рівних можливостей та індивідуальних освітніх перспектив здобувачів освіт

Розділ 2

Опис «моделі» випускника школи

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник школи має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами.

Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти. Початкова освіта здобувається з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення які будуть подані в рамках навчальних планів.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Початкова освіта має такі цикли, як 1-2 та 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Компетентності здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями, які забезпечують формування всіх ключових компетентностей.

Освітня програма для 1-2 класів розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1 -2 класів закладів загальної середньої освіти», Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- ✓ Мовно-літературна освіта
- ✓ Іншомовна освіта
- ✓ Математична
- ✓ Я досліджую світ
- ✓ Технологічна
- ✓ Мистецька
- ✓ Фізкультурна

Освітня галузь «Мовно – літературна» у навчальному плані реалізується через інтегрований курс «Навчання грамоти» (1 клас), через окремі предмети «Українська мова» (мова і читання)» (2 клас), «Англійська мова».

Освітня галузь «Математична» реалізується через предмет «Математика».

Освітні галузі «Природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна, технологічна, інформатична» реалізуються через предмет «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується предметом «Фізична культура».

В навчальному плані 1 година варіативного складника використана для реалізації мовно-літературної галузі через введення факультативного курсу «Російська мова».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти:

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти: початкова освіта здобувається з шести років. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу: інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-х класах -40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Освітня програма для 1-2 класів передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма для 3-4 класів розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3 -4 класів закладів загальної середньої освіти», Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- ✓ Мовно-літературна освіта
- ✓ Іншомовна освіта
- ✓ Математична
- ✓ Я досліджую світ
- ✓ Технологічна
- ✓ Інформатична
- ✓ Мистецька
- ✓ Фізкультурна

Освітня галузь «Мовно – літературна» у навчальному плані реалізується через окремі предмети «Українська мова» (мова і читання), «Англійська мова».

Освітня галузь «Математична» реалізується через предмет «Математика».

Освітні галузі «Природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна, технологічна» реалізуються через предмет «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Інформатична» реалізується предметом «Інформатика».

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується предметом «Фізична культура».

В навчальному плані 1 година варіативного складника використана для реалізації мовно-літературної галузі через введення факультативного курсу «Російська мова».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти:

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Освітня програма для 5-9 класів розроблена на виконання Державного стандарту базової загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Очікувані результати навчання здобувачів освіти:

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

з/п	Ключові компетентності	Компоненти
	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;</p>

		<p>використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для</p>

		<p>ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
	Обізнаність і	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку,</p>

	самовираження у сфері культури	аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна нутрішньо предмет, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
0	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Отже, випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів, успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Освітня програма для 11 класу розроблено відповідно до Державного стандарту. Вона містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, додаткові години для предметів при вивченні навчального матеріалу тощо.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

з/п	Ключові компетентності	Компоненти
	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів,

		<p>чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іношомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іношомовні тексти.</p>
	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p>

		<p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати</p>

		<p>аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна внутрішньо предмет, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності; володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Випускник нашої школи –

- - особистість - цілісна, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- - патріот - з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- - інноватор - здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Розділ 3

Цілі та задачі освітнього процесу школи

Враховуючи призначення і місце школи в освітньому просторі громади заклад працює над досягненням таких цілей та задач:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту.
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів.
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм.
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності.
5. Створити системи дистанційного навчання дітей із обмеженими можливостями та дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні.
6. Створити рівні умови для здобуття якісної конкурентноздатної середньої освіти учнями школи; забезпечення моральної, інтелектуальної та психологічної готовності всіх громадян до здобуття освіти.
7. Здійснити профільне навчання в школі III ступеня.
8. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
9. Створити якісно нові умови для практичного виконання Нової української школи, залучити до її формування учнів, учителів, батьків, громадськість.
10. Забезпечити умови для індивідуального розвитку учнів школи, стимулювання їх творчої активності, найбільш повну її реалізацію в позаурочний час.

Освітній процес у школі спрямований на формування в учнів ключових компетентностей необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Розділ 4

Навчальний план та його обґрунтування

Робочі навчальні плани ЗОШ № 45 враховують основні вимоги Законом України «Про повну загальну середню освіту», а саме:

- - освітній процес організується, зокрема, відповідно до освітньої програми;
- - освітній процес організується в безпечному освітньому середовищі;
- - освітній процес здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб;

При складанні робочих навчальних планів також враховано Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затверджене постановою Кабінету Міністрів від 27.08.2010 р. № 778, Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 р. № 2205, Постанову Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 в залежності від епідемічної ситуації в регіоні або окремих адміністративно-територіальних одиницях встановлюється рівень епідемічної небезпеки поширення COVID-19 («зелений», «жовтий», «помаранчевий» або «червоний»), Типову освітню програму початкової освіти, затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» затвердженою наказом МОН України від 21.03.2018 № 268 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272), Типову освітню програму початкової освіти наказом МОН України від 21.12.2018 № 1461 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.19 № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»), наказ МОН України від 20.04.2018 р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», наказ МОН України від 20.04.2018 р. № 406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», наказ МОН України від 20.04.2018 р. № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», наказ МОН України від 07.12.2018 р. № 1369 «Про затвердження порядку проведення державної підсумкової атестації» (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України № 221 від 18.02.2019р.), передбачають оновлений зміст загальної середньої освіти, Нової української школи, а також зорієнтовані на роботу за п'ятиденним робочим тижнем.

Навчальний план Маріупольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 45 на 2021 – 2022 навчальний рік розроблений:

для початкової школи:

для 1-2 класів – за Типовою освітню програму початкової освіти, затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 1 Типової освітньої програми, розроблений: початкової освіти, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна;

для 3-4 класів – за Типовою освітню програму початкової освіти, затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 р. № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 1 Типової освітньої програми, розроблений: початкової освіти, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна;

для 5-9 класів – за Типовою програмою, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», таблиця 12;

для 11 класу – за Типовою освітньою програмою, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», таблиця 2.

Мова навчання у Маріупольській загальноосвітній школі I-III ступенів № 45 на 2021 – 2022 навчальний рік – українська у 1-11 класах.

У робочих планах загальна покласна кількість годин не перевищує меж, встановлених Типовими освітніми програмами.

Поділ класів на групи при вивченні української мови, англійської мови, інформатики, трудового навчання здійснюється згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.02 р. № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків)

компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерств юстиції України від 06.02.2002 р. за № 229/6517 (зі змінами)», враховуючи «Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей, можливість якої передбачена Державним стандартом початкової освіти, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21 лютого 2018 р.» Міністерства освіти і науки України № 1/9-322 від 18.05.2018 р.

З метою виконання вимог Державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти робочі навчальні плани містять усі початкові предмети інваріативної складової.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту». Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичного культури не враховуються при зазначенні гранично допустимого навантаження учнів. У робочих планах загальна покласна кількість годин не перевищує меж, встановлених Типовими освітніми програмами.

У 1-7 класах обрано окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», у 11 класах – обрано інтегровані курси «Математика», «Фізика та астрономія», «Біологія та екологія». В межах галузі «Суспільнознавство» в 5 класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6 класі – Інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України». В 11 класі учням запропоновано вивчення двох вибіркових предметів: технології та інформатика.

На реалізацію положень Концепції профільного навчання у старшій школі із урахуванням кадрового та матеріально-технічного забезпечення, результатів діагностики учнів та їх батьків 11 А клас за спортивним напрямом (спортивний профіль).

Робота за спортивним профілем та організація гурткової роботи у даному напрямку, дає змогу навчити учнів усвідомленню цінності і значення здоров'я для гармонійного розвитку особистості, формувати в учнів громадську позицію, принципи та норми поведінки щодо стану здоров'я, розвивати інтелектуальні, пізнавальні, комунікативні вміння в учнів, підготувати учнів до реальної життя, допомогти їм набути практичних навичок для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.

Навчальна програма спортивного профілю ставить перед собою наступні завдання:

- формування в учнів цілісного підходу до вирішення проблеми;
- оволодіння практичними знаннями — від уміння надати першу медичну допомогу до цілого комплексу соціальних заходів;
- уміння надання само- та взаємодопомоги;
- здійснення профорієнтаційної роботи;
- виховання дбайливого ставлення до власного здоров'я та до здоров'я інших людей.

Організація навчального процесу з фізичної культури у 5-11 класах здійснюється згідно навчальної програми за державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти «Фізична культура для загальноосвітніх закладів, 5-9 класи» та «Фізична культура для загальноосвітніх закладів, 10-11 класів».

Профільне спрямування навчання в старшій школі – спортивний профіль який був сформовано з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети, що вивчаються на профільному рівні;
- гурткові заняття та додаткові години для вивчення предмету.

Розподіл годин для формування профілю навчання враховує освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

У процесі складання навчального плану закладу освіти передбачено, що:

- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;
- за рахунок залишку навчальних годин збільшено кількість годин на вивчення базових предметів,

для вивчення спеціальних і факультативних курсів.

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних і непрофільних предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань, не представленими в змісті окремих предметів, але орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів в освітніх галузях. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

В 11 А класі, обрано наступні вибірково – обов'язкові предмети:

Клас	Вибірково-обов'язкові предмети:		
	Інформатика	Техно логія	Мистецтво
11	2	1	-

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів та на підставі рішення методичного об'єднання вчителів суспільно-естетичного циклу (протокол засідання МО від 31.05.21 р. № 4) обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Клас	Модулі
5 А, Б	«Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Загальна фізична підготовка», «Гімнастика», «Футбол».
6 А, Б, В	«Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Загальна фізична підготовка», «Туризм», «Футбол».
7 А, Б, В	«Легка атлетика», «Волейбол», «Загальна фізична підготовка» «Гімнастика», «Футбол», «Туризм».
8 А, Б	«Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Загальна фізична підготовка», «Футбол».
9 А, Б, В	«Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Загальна фізична підготовка», «Футбол».
11 А	«Легка атлетика», «Баскетбол», «Волейбол», «Гімнастика», «Загальна фізична підготовка», «Туризм», «Футбол» - за рахунок введення спортивного профілю навчання модуль розширено (170 годин).

Організація навчального процесу з предмету «Технології» трудового навчання у 11 класі здійснюється згідно діючої навчальної програми з технологій для загальноосвітніх навчальних закладів (10-11 класів) за державним стандартом повної загальної середньої освіти залежно від умов поділу на групи хлопців і дівчат на підставі рішення методичного об'єднання вчителів суспільно-естетичного циклу (протокол засідання МО від 31.05.21 р. № 4) :

11 А

Модуль 1. «Проектна технологія у перетворювальній діяльності людини».

Модуль 2. «Технологія виготовлення штучних квітів».

Предмети інваріативної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися по тижнях шляхом чергування.

Варіативна складова передбачає додаткові години на предмети і курси за вибором, факультативи, додаткові індивідуально-групові заняття та консультації.

Враховуючи специфіку регіону та соціуму, у класах з українською мовою навчання (5-9 класах) передбачено вивчення російської мови як мови корінного народу та національної меншини. В 1-4, 11 класах вивчення російської мови проходить за рахунок курсу за вибором «Російська мова».

Сучасне життя потребує від кожного знань основ ведення ділової документації, видів, призначення й застосування документів. У цьому допоможе введення навчальної програми факультативного курсу «Ділова українська мова» у 9 А, В класах. Дана програма послідовно й докладно висвітлює найважливіші питання сучасного ділового мовлення від загальних понять мовної норми, особливостей офіційно-ділового стилю та класифікації документів до складання й оформлення ділових паперів. У процесі вивчення факультативного курсу учні зможуть ознайомитися зі структурою найуживаніших ділових паперів, набудуть навичок їх укладання, засвоять етикетні норми ділової кореспонденції. Опанування певної теми пов'язане не тільки з формуванням умінь і навичок культури ділового мовлення, а й грамотного письма. З цією метою передбачено повторення вивчених орфографічних і пунктуаційних правил, що сприятиме ґрунтовній підготовці до держаної підсумкової атестації. Таким чином, засвоюючи особливості ділового спілкування, учні зможуть оволодіти нормами української літературної мови: граматичними, орфографічними, лексичними, морфологічними, синтаксичними, стилістичними, пунктуаційними.

З метою розширення світогляду, знань іноземних мов для учнів 5-8 класів пропонуються факультативні курси з вивчення іноземних мов – французької та німецької мов.

Години варіативної складової використано для введення курсу за вибором у 11 класі «Креслення» та індивідуальних занять з інформатики, які впроваджено з метою розвитку технічних здібностей учнів, формування в них просторового мислення та інформаційної компетентності. Крім того, це сприяє забезпеченню освітніх потреб школярів, які планують продовжити своє навчання у вищих навчальних закладах технічної направленості.

Програма факультативного курсу «Психологія спілкування» пропонується учням 6,7-х класів, у яких саме в цей період відбуваються значні зміни у становленні особистості: потяг до самоствердження, бажання бути визнаним оточенням. Спілкування в цей час є особливо значущим, для формування навичок взаємодії в групі. Метою цього факультативного курсу є формування здатності будувати стосунки на конструктивній основі, виховання культури поведінки та мовлення учнів, розвиток вміння керувати своїм емоційним станом, що зумовлюватиме майбутній успіх конкурентноспроможної особистості.

Однією з характерних ознак сучасного українського суспільства є втрата таких загальнолюдських цінностей, як родина, батьківство, материнство, руйнування системи поведінкових норм у сфері сім'ї та шлюбу, а також уявлень про зміст сімейних і батьківських обов'язків. Тому питання підготовки учнівської молоді до сімейного життя, до усвідомленого виконання ними батьківських ролей вкрай актуальне. Курс за вибором «Школа подружнього життя» для учнів 11 А класу відіграє важливу роль у підготовці молоді до дорослого життя. Підготовка до вступу в шлюб, до майбутнього подружжя – невід'ємна складова загальної системи виховання молодого покоління. Вивчення навчального матеріалу даного курсу дає старшокласникам змогу ознайомитися з багатьма загальними поняттями сімейної психології. Це спонукає їх до самопізнання, самовиховання, аналізу власних вчинків, осмислення суті дружби та кохання

Інші години варіативної складової використано на додаткові індивідуальні та групові заняття з метою підготовки учнів до предметних олімпіад, інтелектуальних та творчих конкурсів різних рівнів, спортивних змагань та на попередження і ліквідацію прогалин у знаннях, а також з метою ґрунтовної підготовки школярів до профільного навчання.

Варіативна частина складається з урахуванням інтересів учнів, недостатньої кількості годин на вивчення окремих предметів та наявності педагогічних кадрів.

Для успішного засвоєння змісту шкільних програм передбачено у 5-11 класах виділено додаткові години на вивчення української мови та літератури, математики; англійської мови, біології, хімії, фізичною культурі.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2021-2022 навчальний рік розпочинається 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня.

Освітній процес організується відповідно до рівня епідемічної небезпеки, який визначається рішенням Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. Згідно з підпунктом 2 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» на період встановлення карантину режим роботи закладу може бути змінено з очного на дистанційний або змішаний. В умовах запровадження посиленіх протиепідемічних заходів на територіях зі значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, найважливішим є забезпечення прав дітей та учнівської молоді на здобуття загальної середньої освіти.

4.1. Освітня програма початкової освіти

4.1.1. Освітня програма 1-4 класів

Освітню програму для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», у відповідності до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87) та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи, затвердженою наказом МОН України від 21.03.2018 № 268) зі змінами, заівердженими наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272 та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи, затвердженою наказом МОН України від 21.03.2018 № 268 зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273), розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів всіх ключових компетентностей. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);
- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь в 1 класі реалізується через інтегрований курс «Навчання грамоти», в 2-3 класах через навчальні предмети «Українська мова», «Читання». Математична освітня галузь реалізується через предмет «Математика». Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, реалізується через інтегрований предмет «Я досліджую світ». Розподіл годин в рамках цього інтегрованого курсу розподіляється наступним чином: громадянська та історична – 0,5 години; соціальна та здоров'язбережувальна - 0,5 години; природнича – 2 години. Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання», інформатична - через предмет «Інформатика» (починаючи з 3 класу), мистецька галузь - через курси «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво». Фізкультурна галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

((Додаток 1 Типової освітньої програми початкової освіти, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна, затвердженою наказом МОН України від 21.12.2018 № 1461 зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.19 № 1272)

	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступінню навчання	
		1 А	1 Б
1		3	4
	Навчальні предмети	Інваріативна складова	
1	Українська мова	5	5
2	Іноземна мова (англійська мова)	2	2
3	Математика	3	3
4	Я досліджую світ*	7	7
5	Музичне мистецтво**	1	1
6	Образотворче мистецтво	1	1
7	Фізична культура**	3	3
	РАЗОМ:	20+3	20+3

	Додаткові години на вивчення предметів інвапріативної складової , курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
1	Курс за вибором "Російська мова"	1	1
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	20
	ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	23	23

	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступінню навчання	
		2 А	2 Б
1		3	4
	Навчальні предмети	Інваріативна складова	
1	Українська мова	5	5
2	Іноземна мова (англійська мова)	3	3
3	Математика	3	3
4	Я досліджую світ*	8	8
5	Музичне мистецтво**	1	1
6	Образотворче мистецтво	1	1
7	Фізична культура**	3	3
	РАЗОМ:	21+3	21+3
	Додаткові години на вивчення предметів інвапріативної складової , курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
1	Курс за вибором "Російська мова"	1	1
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	22
	ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	25	25
(Додаток 1 Типової освітньої програми початкової освіти, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна, затвердженою наказом МОН України від 21.12.2018 № 1461 зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.19 № 1273)			
	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступінню навчання	
		3 А	3 Б
1		3	4
	Навчальні предмети	Інваріативна складова	
1	Українська мова та література	7	7

2	Іноземна мова (англійська мова)	3	3
3	Математика	5	5
4	Я досліджую світ (природнича, громадська, й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3
5	Трудове навчання	1	1
6	Інформатика	1	1
7	Музичне мистецтво*	1	1
8	Образотворче мистецтво	1	1
9	Фізична культура**	3	3
	РАЗОМ:	22+3	22+3
	Додаткові години на вивчення предметів інвапративної складової , курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
1	Факультативний курс "Російська мова"	1	1
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня **	23	23
	ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	26	26

*Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична - 2 – разом 5.

**Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

(Додаток 1 Типової освітньої програми початкової освіти, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна, затвердженою наказом МОН України від 21.12.2018 № 1461 зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 08.10.19 № 1273)

	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступінню навчання	
		4 А	4 Б
1		3	4
	Навчальні предмети	Інваріативна складова	
1	Українська мова та література	5	5
2	Іноземна мова (англійська мова)	3	3

3	Математика	4	4
4	Я досліджую світ*	7	7
6	Інформатика	1	1
7	Музичне мистецтво**	1	1
8	Образотворче мистецтво**	1	1
9	Фізична культура***	3	3
	РАЗОМ:	22+3	22+3
	Додаткові години на вивчення предметів інвапріативної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
1	Факультативний курс "Російська мова"	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня **		23	23

*Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична - 1 – разом 4.

*Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

4.2. Освітня програма 5-9 класів

Освітня програма базової середньої освіти окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови корінного народу, національної меншини 5-9-х класах (таблиця 12).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу, індивідуальних освітніх потреб учнів та використовується на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування.

(Таблиця 12 до Типової програми загальної середньої освіти для закладів II ступеня, затвердженою наказом МОН України № 405 від 20.04.2018 р.)

	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	Кількість годин
			5 А	5 Б
		Обов'язкові предмети		
1	Мови й літератури	Українська мова	3,5+(0,5)	3,5+(0,5)
2		Українська література	2	2
3		Іноземна мова (англійська мова)	3	3
4		Мова корінного народу, національної меншини (Російська мова)	2	2
5		Зарубіжна література	2	2
6	Суспільствознавство****	Історія України	1	1
7	Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1
8		Образотворче мистецтво	1	1
9	Математика	Математика	4	4
10	Природознавство	Природознавство	2	2
11	Технології	Трудове навчання	2	2
		Інформатика	1	1
12	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
13		Фізична культура**	3	3
		РАЗОМ:	25,5+3+ (0,5)	25,5+3+ (0,5)
	Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	2,5
1	Факультатив "Німецька мова"		2,0	2,0
	Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28
	ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3

*Загальноосвітній навчальний заклад може обирати інтегрований курс "Мистецтво" або окремо курси: "Музичне мистецтво" та "Образотворче мистецтво".

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** Болгарської, вірменської, гагаузької, івриту, корейської, кримськотатарської, молдовської, німецької, новогрецької, польської, російської, румунської, словацької, угорської (за необхідності – й інших мов).

****В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)»

	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	Кількість годин	Кількість годин
			6 А	6 Б	6 В
		Обов'язкові предмети			
1	Мови й літератури	Українська мова	3,5 + (0,5)	3,5 + (0,5)	3,5 + (0,5)
2		Українська література	2	2	2
3		Іноземна мова (англійська мова)	2 + (0,5)	2 + (0,5)	2 + (0,5)
4		Мова корінного народу, національної меншини (Російська мова)	2	2	2
5		Зарубіжна література	2	2	2
6	Суспільство-знавство***	Історія України	1	1	1
7		Всесвітня історія	1	1	1
8	Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1
9		Образотворче мистецтво	1	1	1
10	Математика	Математика	4	4	4
11	Природознавство	Біологія	2	2	2
12		Географія	2	2	2
13	Технології	Трудове навчання	2	2	2
14		Інформатика	1	1	1
15	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
		Фізична культура**	3	3	3
		РАЗОМ:	27,5 + 3 + (1,0)	27,5 + 3 + (1,0)	27,5 + 3 + (1,0)
		Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття	3,5	3,5	3,5
1		Факультатив "Французька мова"	2	2	2
2		Факультатив "Психологія спілкування"	0,5	0,5	0,5
		Гранично допустиме навантаження	31	31	31
		ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	31+3	31+3	31+3

*Загальноосвітній навчальний заклад може обирати інтегрований курс "Мистецтво" або окремо курси: "Музичне мистецтво" та "Образотворче мистецтво".

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

***В межах галузі «Суспільствознавство» вивчається інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія

**** Болгарської, вірменської, гагаузької, івриту, корейської, кримськотатарської, молдовської, німецької, новогрецької, польської, російської, румунської, словацької, угорської (за необхідності – й

	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	Кількість годин	Кількість годин
			7 А	7 Б	7 В
		Обов'язкові предмети			
1	Мови й літератури	Українська мова	2,5 + (0,5)	2,5 + (0,5)	2,5 + (0,5)
2		Українська література	2	2	2
3		національної меншини (Російська мова)	2	2	2
4		Зарубіжна література	2	2	2
5		Іноземна мова (англійська мова)	2 + (1,0)	2 + (1,0)	2 + (1,0)
6	Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1
7		Всесвітня історія	1	1	1
8	Мистецтво***	Музичне мистецтво	1	1	1
9		Образотворче мистецтво	1	1	1
10	Математика	Алгебра	2	2	2
11		Геометрія	2	2	2
12	Природознавство	Географія	2	2	2
13		Біологія	2	2	2
14		Хімія	1,5	1,5	1,5
15		Фізика	2	2	2
16	Технології	Трудове навчання	1	1	1
16		Інформатика	1	1	1
17	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
18		Фізична культура*	3	3	3
		РАЗОМ:	29 + 3 + (1,5)	29 + 3 + (1,5)	29 + 3 + (1,5)
		Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття	3	3	3
1		Факультатив "Психологія спілкування"	0,5	0,5	0,5
2		Факультатив "Німецька мова"	1	1,0	1,0
		Гранично допустиме навантаження	32	32	32
		ВСЬОГО (без урахування поділу класів на	32 + 3	32 + 3	32 + 3
	* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.				
	**Болгарської, вірменської, гагаузької, івриту, корейської, кримськотатарської, молдовської, німецької, новогрецької, польської, російської, румунської, словацької, угорської (за необхідності – курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво»).				

	Освітні галузі	Навчальні предмети	8 А	8 Б
1	2	3	4	4
		Інваріативна складова		
1	Мови і літератури	Українська мова	2+ (1,0)	2+ (1,0)
2		Українська література	2	2
3		Мова корінного народу, національної меншини (Російська мова)	2	2
4		Зарубіжна література	2	2
5		Іноземна мова (англійська мова)	2+ (1,0)	2+ (1,0)
6	Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5
7		Всесвітня історія	1	1
8	Мистецтво	Мистецтво	1	1
9	Математика	Алгебра	2	2
10		Геометрія	2	2
11	Природознавство	Географія	2	2
12		Біологія	2	2
13		Фізика	2	2
14		Хімія	2	2
15	Технології	Трудове навчання	1	1
16		Інформатика	2	2
17	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
18		Фізична культура*	3+(0,5)	3+(0,5)
		РАЗОМ:	29,5 +3+ (2,5)	29,5 +3+ (2,5)
		Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття	3,5	3,5
1		Індивідуальні заняття з інформатики	1,0	1,0
		Гранично допустиме навантаження	33	33
		ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	33 + 3	33 + 3
		*Болгарської, вірменської, гагаузької, івриту, корейської, кримськотатарської, молдовської, німецької, новогрецької, польської, російської, румунської, словацької, угорської (за необхідності – й інших мов).		
		** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.		

	Освітні галузі	Навчальні предмети	9 А	9 Б	9 В
1	2	3	4	4	4
		Інваріативна складова			
1	Мови і літератури	Українська мова	2+(1,0)	2+(1,0)	2+(1,0)
2		Українська література	2	2	2
3		Мова корінного народу, національної меншини	2	2	2
4		Зарубіжна література	2	2	2
5		Іноземна мова (англійська мова)	2	2	2
6	Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5	1,5
7		Всесвітня історія	1	1	1
8		Основи правознавства	1	1	1
9	Мистецтво	Мистецтво	1	1	1
10	Математика	Алгебра	2	2	2
11		Геометрія	2	2	2
12	Природознавство	Географія	1,5	1,5	1,5
13		Біологія	2	2	2
14		Фізика	3	3	3
15		Хімія	2	2+(1,0)	2
16	Технології	Трудове навчання	1	1	1
17		Інформатика	2	2	2
18	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
19		Фізична культура*	3	3	3
		РАЗОМ:	31 +3+(1,0)	32 +3+(2,0)	32 +3+(1,0)
		Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття	2	2	2
		Факультатив "Ділова українська мова"	1		1
		Гранично допустиме навантаження	33	33	33
		ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	33 + 3	33 + 3	33 + 3
	* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.				
	**Болгарської, вірменської, гагаузької, івриту, корейської, кримськотатарської, молдовської, німецької, новогрецької, польської, російської, румунської, словацької, угорської (за необхідності – й інших мов).				

4.3 Освітня програма 11 класу

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408) (таблиця 2) із спортивним профілем для учнів 10-11 класів.

Навчальний план для 11 класу містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття.

Навчальний план складений відповідно до спортивного профілю. Профільність є ефективним засобом диференціації навчання у старшій школі, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності. Навчальний план містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття.

Зміст спортивного профілю навчання реалізується системою окремих предметів: «Фізична культура» (5 год.) за рахунок варіативної складової навчального плану з урахуванням освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

Вивчаються базові предмети: «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Математика», «Фізична культура» і «Захист України». Передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія». Включені вибірково-обов'язкові предмети «Інформатика» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту.

(Таблиця 2 до Типової освітньої програми середньої освіти для загальноосвітніх закладів III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408 у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 р. № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 р. № 464)

	Навчальні предмети	11 а
1	2	3
	Базові предмети	29+(6,5)
	Інваріативна складова	
1	Українська мова	2+(0,5)
2	Українська література	2+(1,0)
3	Зарубіжна література	1,0
4	Іноземна мова (англійська мова)	2+(1,0)
5	Історія України	1,5
6	Всесвітня історія	1,0
7	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+(1,0)
8	Біологія і екологія	2+(0,5)
9	Географія	1,0
10	Фізика і астрономія	4,0
11	Хімія	2,0
12	Фізична культура	3+(2,0)
13	Захист України	1,5
	Вибірково-обов'язкові предмети	3,0
14	Технології	1,0
15	Інформатика	2,0
	Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття	9 - (6,0)
1	Факультатив "Школа подружнього життя"	1,0
2	Факультатив "Російська мова"	1,0
3	Курс за вибором "Креслення"	1,0
	Гранично допустиме навантаження	33
	ВСЬОГО (без урахування поділу класів на групи)	38,0
	* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів	

4.4. Освітня програма при організації педагогічного інклюзивного навчання.

Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі створені умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень закладу дітей з ООП;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і науково-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- облаштування кабінетів психологічного розвантаження для проведення корекційно-розвиткових занять;

- забезпечення відповідними педагогічними кадрами (практичний психолог).

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Для навчання дітей з особливими освітніми потребами на підставі звернення батьків дитини або осіб, які їх замінюють, у закладі організується педагогічний патронаж. Організація інклюзивного навчання здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Відповідно до індивідуальних особливостей освітньої діяльності для кожного учня з особливими освітніми потребами складається індивідуальна програма розвитку дитини - документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання, визначає перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання. Корекційно-розвиткові послуги (допомога) спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.

Індивідуальна програма розвитку містить такі розділи:

1. Загальна інформація про дитину: ім'я та прізвище, вік, телефони батьків, адреса, проблема розвитку (інформація про особливі освітні потреби), дата зарахування дитини до школи та строк, на який складається програма.

2. Наявний рівень знань і вмінь. Група фахівців протягом 1-2 місяців (в залежності від складності порушення) вивчає можливості та потреби дитини, фіксує результати вивчення:

- її вміння, сильні якості та труднощі, стиль навчання (візуальний, кінестетичний, багатосенсорний та інші, особливо якщо один зі стилів домінує), у чому їй потрібна допомога;

- інформація щодо впливу порушень розвитку дитини на її здатність до навчання (відомості надані психолого-медико-педагогічною консультацією).

Вся інформація повинна бути максимально точною, оскільки вона є підґрунтям для подальшого розроблення завдань.

Частиною ІПР є індивідуальний навчальний план який затверджується керівником навчального закладу та переглядається двічі на рік з метою коригування. Індивідуальні навчальні плани для дітей з особливими освітніми потребами складені відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу МОН від 12.01.2019 р. № 955) на основі Типових навчальних планів для шкіл 2-3 класів для учнів з інтелектуальними порушеннями згідно наказу МОН України № 816 від 26.07.18 р. затвердженою наказом МОН України від 26.07.2018 року № 816 та на основі Типових навчальних планів для шкіл II ступеню для розумово відсталих дітей з російської мовою навчання згідно наказу МОН України № 627 від 12.06.18 р., (таблиця 19) відповідно до освітніх нозологій.

Протягом всього навчального року здійснюється психолого-педагогічний, методичний супровід дітей з особливими освітніми потребами працівниками психологічної служби (практичним психологом, соціальними педагогами) закладу та педагогічними працівниками. Практичний психолог школи надає систематичну консультативну допомогу педагогічним працівникам, які викладають в інклюзивних класах, у створенні сприятливих умов адаптації, психологічно комфортного перебування в учнівських колективах учнів з особливими освітніми потребами, вивчає стан адаптації.

Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Особливістю навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість.

В індивідуальному навчальному плані передбачається від трьох до восьми годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку психолого-медико-педагогічної консультації та типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, а саме: корекція розвитку; розвиток

мовлення; лікувальна фізкультура (ритміка) ; соціально-побутове орієнтування; розвиток слухового сприйняття та формування вимови та інші. Такі години не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дітей з особливими освітніми потребами. Корекційно-розвиткові заняття проводяться практичним психологом.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Учні з ООП залучаються до позакласних і позашкільних заходів з урахуванням її інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану їх здоров'я.

Розділ 5

Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюються у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципів інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Учителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікаційних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, ментальні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Учителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створені вчителями персональні предметні сайти/блоги є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК-компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

Одним з актуальних напрямів модернізації та інноваційного розвитку природничо-математичних, гуманітарних дисциплін виступає STEM-орієнтований підхід до навчання, який впроваджують педагогічні працівники закладу. Проведення науково-дослідної та експериментальної роботи в навчальному закладі, використання провідного принципу STEM-освіти – інтеграції дозволяє здійснювати модернізацію методологічних засад, змісту, обсягу навчального матеріалу предметів природничо-математичного циклу, технологізацію процесу навчання та формування навчальних

компетентностей якісно нового рівня. Це також сприяє більш якісній підготовці молоді до успішного працевлаштування та подальшої освіти, яка вимагає різних і більш технічно складних навичок, зокрема із застосуванням математичних знань і наукових понять.

Відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом МОН від 08.09.2020 р. № 1115, при організації освітнього процесу необхідно наголосити на важливі акценти:

- Карантин та інші надзвичайні обставини, що тимчасово унеможливають відвідування закладу освіти, не потребують переведення учнів на дистанційну форму (і відповідного збору заяв від батьків). За рішенням педради освітній процес продовжується з використанням технологій дистанційного навчання на денній або іншій формі здобуття освіти, на яку учнів зараховано. Саме у такий спосіб може бути реалізовано «змішане навчання».
- Особливої уваги потребують питання організації дистанційного навчання для осіб з особливими освітніми потребами (ім потрібна підтримка з боку асистента вчителя), а також учнів, які не мають доступу до інтернету або технічних засобів навчання (для них слід використовувати доступні засоби комунікації).
- Під час дистанційного навчання зміст освіти і кількість годин для його опанування не скорочується, а реалізується в синхронному та асинхронному режимах (з урахуванням необхідності запобігання погіршенню здоров'я учнів і вчителів, а також технічних можливостей для синхронної взаємодії).
- Проводити кожний третій урок синхронно, тобто онлайн, з використанням відеоінструментів Google Classroom, Skype, Zoom тощо.
- Вчителі обов'язково приділяють увагу вправам для очей та постави учнів.
- Поточне та тематичне оцінювання результатів навчання учнів проводиться дистанційно. Але кількість робіт, які виконують учні для такого оцінювання (з фіксацією оцінки у класному журналі), не повинна бути надмірною і спричиняти перевантаження учнів.

Загалом дистанційне навчання розширює можливості здобуття освіти дітьми, які не можуть відвідувати заклади освіти з різних причин (стан здоров'я, систематичне заняття спортом, проживання на неконтрольованій території, перебування за кордоном тощо), а також забезпечує неперервність освітнього процесу у випадках надзвичайних обставин.

Дистанційне навчання (на відміну від сімейного навчання) забезпечує постійний вчительський супровід, регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі.

Розділ 6

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Введення в Україні сучасних технологій оцінювання школярів, проведення ЗНО та ДПА навчальних досягнень учнів, упровадження в життя ідеї стандартизації в освіті потребують широкого застосування моніторингових досліджень. Це дає можливість забезпечити кожного учня інформацією про стан його навчальної підготовки та допомогти йому в корегуванні цього стану відповідно до його запитів і потреб. Моніторингові дослідження передбачають постійне спостереження за будь-яким навчальним процесом з метою виявлення його відповідності очікуваним результатам, визначення передумов для прийняття управлінських рішень і запровадження необхідних змін в освіті, спрямованих на підвищення її якості.

На рівні закладу розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є :

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя), атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація, участь у

різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання тощо – протягом року);

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно - правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання – 2 рази на рік);

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортивний та ігровий майданчик, бібліотека, їдальня, наявність Інтернету – 2 рази на рік);

- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потреби);

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);

- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік);

- продовження навчання випускниками школи - 1 раз на рік.

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти Маріупольської ЗОШ № 45 є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;

- постійний моніторинг змісту освіти;

- спостереження за реалізацією освітнього процесу;

- моніторинг технологій навчання;

- моніторинг ресурсного потенціалу;

- моніторинг управління ресурсами та процесами;

- спостереження за станом соціально-психологічного середовища;

- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;

- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні

Напрями моніторингу якості освіти

Моніторинг умов функціонування освітньої системи:

- якість кадрового забезпечення;

- рівень навчально-методичного, матеріально-технічного забезпечення;

- рівень науково-методичної роботи;

- стан запровадження профільного навчання.

Моніторинг освітнього процесу:

- рівень викладання базових дисциплін;

- стан запровадження освітніх інновацій;

- рівень реалізації виховних систем.

Моніторинг результатів освітнього процесу:

- рівень навченості учнів з предметів інваріантної частини;

- рівень соціального, психічного, фізичного розвитку особистості;

- рівень вихованості учнів.

Очікувані результати:

- покращення якості надання освітніх послуг;

- підтримка обдарованої молоді;

- підняття престижу творчих педагогів;

- впровадження освітніх інновацій;
- створення позитивного іміджу, конкурентноздатності школи.

Результати оцінювання навчальних досягнень учнів визначено як *конфіденційну* інформацію, доступну лише для дитини та її батьків (або осіб, які їх замінюють). Оцінювання в початковій школі ґрунтується на врахуванні *рівня досягнень* учня/учениці, а не ступеня його невдач.

Оцінювання — це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних навчальних програм.

У 1-2 класах допустиме лише вербальне оцінювання. Оцінюючи вербально, можна використовувати як усні, так і письмові оцінні судження щодо навчальних досягнень учнів. При цьому *оцінні судження формулюють так, аби охарактеризувати процес навчання учня та означити кількісний і якісний його результати*: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів характеристику особистісного розвитку учня. Характеристика особистісного розвитку учнів відображає самостійність, відповідальність, комунікативність, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

У 3-4 класах застосовується формувальне і підсумкове за рівнями навчальних досягнень оцінювання.

Формувальне оцінювання учнів початкової школи

Орієнтирами для спостереження та оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи. При цьому особливості дитини можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого діти можуть досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів початкової освіти використовуються для:

- організації постійного спостереження за навчальним поступом;
- обговорення навчального поступу з батьками або особами, що їх замінюють;
- формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Формувальне оцінювання передбачає відстеження особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей.

У процесі організації контрольної-оцінювальної діяльності необхідно враховувати спостереження за навчальним поступом учнів.

Формувальне оцінювання оцінює процес навчання учнів, а не результат.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний поступ учнів; формувати в дитини впевненість у собі, наголошуючи на її сильних сторонах, а не на помилках, діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів; запобігати побоюванням помилитися.

Водночас доцільно вчити дітей взаємооцінюванню, при цьому формувати уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, давати поради щодо його покращення. Це активізує навчальну роботу, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття значимості кожного в колективі.

Формувальне оцінювання можна забезпечити використанням мовного портфолію, основна суть якого полягає в тому, щоб показати все, на що здібні учні. Через твердження «Я знаю», «Я вмію» акцентуються навчальні досягнення учнів, розвивається здатність до самооцінювання, поступово збільшується відповідальність за власне навчання. **(Техніки формувального оцінювання)**

Інші компоненти формувального оцінювання такі як: конкретний аналіз допущених учнем помилок і труднощів, що постали перед ним та конкретні вказівки про те, як покращити досягнутий результат не є предметом розгляду у 1 класі, але стають актуальними на подальших навчальних етапах у початковій школі.

Завершальне (підсумкове) оцінювання за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці.

Надзвичайно важливою складовою формувального оцінювання є форма повідомлення про нього учневі/ учениці та батькам **(Свідоцтво досягнень)**.

Учителі, які викладають навчальні предмети у початковій школі дають характеристику предметних компетентностей учня за чотирирівневою системою. У 1-2 класах оцінювання має описовий характер як рівня навчання, старанності та соціальної поведінки, так і предметів та навчального процесу в цілому, але не результату.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів

1-2 КЛАСИ:

ВЕРБАЛЬНО оцінюються усі предмети, в тому числі інваріантного складника. Підсумкова перевірка в 1 класі включає лише підсумкові контрольні роботи в кінці навчального року, жодних тематичних перевірок (контрольних робіт). Навчальні досягнення учнів 2-х класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Підсумкове завершальне оцінювання здійснюється в кінці навчального року з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання.

3 -4 КЛАСИ:

Формувальне оцінювання здійснюють з метою отримання інформації про досягнення учнів задля прийняття рішень про наступні кроки в навчанні як учителем, так і учнем. Ефективність формувального оцінювання забезпечується його безперервністю та партнерською взаємодією учасників освітнього процесу. Формувальне оцінювання ґрунтується на критеріях, що визначаються вчителем з поступовим залученням до цього процесу учнів для кожного виду роботи та виду навчальної діяльності. Враховуючи рівень сформованості умінь вчитися, навичок самооцінювання і взаємооцінювання, умінь визначати для себе певні завдання, робити вибір, пропонуємо залучати третьокласників до складання/коментування інструкцій завдань, опису способу його виконання, очікуваного результату (продукту) та характеристик, яким він має відповідати. Радимо спонукати учнів до аргументованого самооцінювання і взаємооцінювання з визначенням того, що дозволило досягти успіху, чи, що призвело до утруднень.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя;
- застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу;
- визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності;
- поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфолію; самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; співбесід із батьками учнів задля врахування їх думки щодо особистісного розвитку та соціалізації тощо.

Оцінювання особистих досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги.

Вербальні оцінки особистісних досягнень фіксуються двічі на рік у свідоцтві досягнень, зокрема у грудні та травні.

Прогрес учня протягом року відслідковується за щоденниками педагогічних спостережень та учнівським портфолію, результатами діагностичних робіт, що мають містити компетентісно орієнтовані завдання.

Результати діагностувальних робіт зберігаються у портфолію учня і не фіксуються у класному журналі.

Оцінювання навчальних досягнень відбувається вербально за рівнями: високий, достатній, середній, початковий. Звертаємо увагу, що оцінюються вміння, які є обов'язковими результатами навчання, визначеними за кожною освітньою галуззю. Оцінювання результатів навчання здійснюється наприкінці вивчення теми, кількох тем або логічно завершеної частини змісту навчальної програми предмета вивчення.

У 3-4 класах до журналу записуються лише результати завершального (підсумкового) оцінювання за кожен семестр.

Річне оцінювання здійснюється на підставі результатів оцінювання за останній семестр. Результати навчання зазначаються на відповідних сторінках навчальних предметів, за допомогою таких позначень: П – початковий рівень; С – середній рівень; Д – достатній рівень; В – високий рівень.

У свідоцтві досягнень рівні сформованості вмінь, які є обов'язковими результатами навчання, визначеними за кожною освітньою галуззю, фіксуються в кінці навчального року.

Свідоцтво досягнень вкладається в особову справу учня.

Розділ 7

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітніх програм школи на 2021/2022 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України навчальних програм з усіх предметів інваріантного складника, курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти.

Перелік програм
для вивчення предметів варіативної складової навчального плану
у 2021 - 2022 навчальному році

Клас	Назва програми (тип курсу, назва, класи)	Автор	Коли і ким надано (гриф/схвалено)	Кількість годин	
				за програмою	фактично
<i>Початкова школа</i>					
1, 2 А, Б	Курс за вибором «Російська мова»		Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87	1 (17 годин на рік)	1 (17 годи на рік)
3, 4 А, Б	Курс за вибором «Російська мова»		МОН України від 08.10.2019 р. № 1237	1 (17 годин на рік)	1 (17 годи на рік)
<i>Основна школа</i>					
5 А Б 7 А Б В	Факультативний курс «Німецька мова» (5-9 класи)		Наказ МОНмолодьспорт від 04.01.13 р. № 10	2 (70 годин на рік)	2 (70 годи на рік)
6 А Б В	Факультативний курс «Французька мова» (5-9 класи)		Наказ МОНмолодьспорт від 04.01.13 р. № 10	1 (35 годин на рік)	1 (35 годи на рік)
6 А Б В 7 А Б В	Факультативний курс «Психологія спілкування»	Кріпота Ю.О.	Лист МОН України № 22.1/10-1495 від 27.07.2020 р.	1 (17 годин на рік)	1 (17 годи на рік)
9 А В	Факультативний курс «Ділова українська мова»	Оперчук О.	Лист МОН України №1/9-538 від 10.08.2019 р.	1 (35 годин на рік)	1 (35 годи на рік)
<i>Старша школа</i>					
11 А	Курс за вибором «Креслення» (10-11 класи)	Сидоренко В.К., Гедзик А.М.	Лист МОН України від 19.11.2013 р. № 1/11-17679	1 (35 годин на рік)	1 (35 годи на рік)
11 А	Факультативний курс «Російська мова» (11 клас)	Давидюк Л.В.	Протокол № 6 від 28.10.2010 р.	1 (35 годин на рік)	1 (35 годи на рік)
11 А	Факультативний курс «Школа подружнього життя»		Лист МОН України від 22.07.2020 №1/9- 394	1 (35 годин на рік)	1 (35 годи на рік)

Розділ 8 Структура навчального року

Відповідно до статті 16 (розділ III) Закону України «Про загальну середню освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, дня, занять між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом загальної середньої освіти у межах часу передбаченого освітньою програмою.

2021/2022 навчальний рік розпочинається 1 вересня 2021 року Днем знань та закінчується не пізніше 1 липня 2022 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр - з 01 вересня до 26 грудня 2021 року;

II семестр - з 12 січня до 28 травня 2022 року і завершуються 28 травня 2022 року.

Упродовж навчального року проводяться канікули:

осінні - з 25 жовтня по 31 жовтня 2021 року;

зимові - з 25 грудня 2021 року по 09 січня 2022 року;

весняні - з 21 березня по 27 березня 2022 року.

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов структура навчального року та графік учнівських канікул можуть змінюватися за погодженням з департаментом освіти Маріупольської міської ради Донецької області.

Контроль за відповідністю освітнього рівня учнів (вихованців), які закінчили заклад загальної середньої освіти I, II і III ступенів, вимогам Державного стандарту загальної середньої освіти здійснюється шляхом їх державної підсумкової атестації.

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України. Терміни їх проведення визначаються навчальним закладом та затверджується на засіданні педагогічної ради школи.

Орієнтовні терміни проведення ДПА для 9-х класів – календарний тиждень після закінчення навчального року, для учнів 11 класу – згідно календарю проведення зовнішнього незалежного оцінювання у 2022 році.

Навчальна практика та навчальні екскурсії проводяться протягом навчального року.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА, ЗНО).

Заклад працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя. Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 8.15 до 15.50 і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором школи. Тривалість уроків становить: у перших класах - 35 хвилин, у других - четвертих класах - 40 хвилин, у п'ятих - одинадцятих класах - 45 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу. Різниця в часі навчальних годин перших - четвертих класів обов'язково обліковується і компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять та консультацій з учнями.

Тривалість корекційно-розвиткових занять для дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж), становить: групове - 35-40 хвилин, індивідуальне - 20-25 хвилин.